

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 1 . 6 . 1963 - Sayı : 11417)

No.
233

Kabul tarihi
24 . 5 . 1963

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 23 Temmuz 1962 tarihinde imzalanan 160 245 742 liralık ilişik İstikraz Andlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — İstikraz olunan Türk liralarını İktisadi Devlet Teşebbüsleri yatırımlarının finansman ihtiyacında kullanılmak üzere İç Finansman Fonuna ve özel sektörün memleketimizin iktisadi kalkınmasına yararlı faaliyetlerini teşvik için kamu müesseselerine veya bankalara ikraza veya nezdlerinde fonlar kurmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bu kaynaktan İç Finansman Fonuna veya kamu müesseselerine ikraz edilecek meblâğlar ile İç Finansman Fonu tarafından İktisadi Devlet teşebbüslerine ve kamu müesseselerince özel sektöre açılacak kredilerin miktarı, şekil ve şartları Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.

MADDE 3. — İstikraz hâsılı Türk liralardan ikraz edilecek meblâğlar ile ilgili olarak tahsil edilecek faiz ve resülmalları gelir bütçesinin özel bölümüne resülmal ve faizi ayrı ayrı gösterilecek şekilde gelir kaydetmeye ve andlaşma ile istikraz olunan Türk liralarının faiz ve resülmal taksitlerine tekabül eden kısmı karşılayacak ödeneği, her yıl Devlet borçları bütçesine açılacak ayrı bir bölüme koymaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

29 Mayıs 1963

A N D L A Ş M A

Bu Andlaşma Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (Aşağıda Hükümet diye anılacaktır.) ile, Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin (Aşağıda Birleşik Devletler diye anılacaktır.) resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında 23 . 7 . 1962 tarihinde akdedilmiş ve aynı tarihte meriyete girmiştir.

Şöyle ki :

Muaddel 1954 tarihli Zirai ticareti geliştirme ve yardım Kanunu hükümlerine tevfikan ve Birleşik Devletlerle Hükümet arasında münakit 29 Temmuz 1961 tarihli Zirai mahsul fazlaları Anlaşması (aşağıda «Emtia Anlaşması» diye anılacaktır) nı tadil eden 14 Mart 1962 tarihli Andlaşma hükümleri gereğince, tahassul eden ve söz konusu Emtia Anlaşmasının III ncü maddesinde mutabık kalındığı şekilde yatırılan Türk liralарının yüzde altmışüç buçuk (% 63,5) unu geçmemek üzere, ve bu Türk liralарının kabili ikraz bir hale gelmesi kaydıyla tahminen (T. L. 160 245 742) liralık bir meblâğın Hükümete ikrazı kararlaştırılmış,

Bu Andlaşmanın hüküm ve şartları «Milletlerarası Nakdî ve Malî Meseleler Millî Danışma Konseyinin koymuş olduğu hüküm ve şartlara uygun olarak tesbit edilmiş bulunduğundan,

Aşağıdaki husularda mutabık kalınmıştır :

1. AID bu Andlaşma ile, Hükümet lehine Hükümet ile AID İdarecisi (aşağıda İdareci olarak anılacaktır.) arasında zaman zaman üzerinde mutabık kalınacak olan projelerin veya diğer iktisadi kalkınma mevzularının finansmanına yardım etmek üzere muaddel Emtia Anlaşması tahtında tekevvün eden Türk liralарının yüzde 63,5 unu aşmamak üzere 160 245 742 Türk Lirası olarak tahmin edilen, bir kredi tesis eder.

Hükümet ve AID Administrektörü arasında 28 Temmuz 1964 tarihinden önce hilâfına bir husus kararlaştırılmadığı takdirde söz konusu meblâğdan 29 Temmuz 1964 tarihinden sonra bu İkraz Andlaşması tahtında hiçbir ödeme yapılamaz.

2. Bu Andlaşma ile Hükümet AID veya haleflerine veyahut da göstereceği diğer kimselere, işbu kredinin resülmali olan 160 245 742 lirasını veya bu resülmalden işbu krediye mukabil kendisine tediye edilmiş bulunan miktarda meblâğı (A) ek halinde bu Andlaşmanın bir cüzünü teşkil eden itfa plânını muhtevi gösterilen taksitlerle tediye etmeyi ve ilerde tasrih edildiği veçhile itfa edilmemiş resülmal üzerinden senelik % 4 (yüzde dört) nisbetinde bir faiz tediye etmeyi taahhüdeder. Resülmal altı aylık taksitler halinde ve bu Andlaşma mucibince idareci tarafından Hükümete ilk ödemenin yapıldığı ayın nihayetinden itibaren dört (4) sene sonra başlamak üzere (A) ekinde gösterilen miktar ve zamanlarda tediye edilecektir. Şayet kullanılan miktar mezkûr resülmal yekûnundan fazla olursa o takdirde (A) ekinde gösterilen taksitler de buna muvazi olarak ayarlanacaktır. Keza kullanılan miktar resülmal yekûnuna nazaran bu yekûnun % 10 u (yüzde onu) nu aşan nisbette az ise, (A) ekinde gösterilen taksitlerde aynı nisbette ayarlamalar yapılacaktır. Eğer kullanılan miktar resülmal yekûnuna nazaran resülmal yekûnunun yüzde on (% 10) u veya daha az bir miktarda noksan ise bu fark (A) ekinde gösterilen son taksitten veya taksitlerden tenzil edilecektir. Ödenmemiş resülmal bakiyesi üzerinden faiz krediden ilk tediye yapıldığı ayın nihayetinde işlemeye başlayacak ve faiz tediyesi bu tarihten altı (6) ay sonra başlamak üzere her altı ayda bir yapılacaktır. Resülmal veya faizin tam olarak ve zamanında tediyesinde kusur edilmesi halinde ödenmemiş resülmal ve faizin tamamı AID'in talebi üzerine vacibütediye olacaktır. AID'in bu hakkını her hangi bir zamanda kullanmaması bu hakkından feragatini tazammun etmiyecektir.

3. Hükümet hesabına kullanılan meblâğlar muaddel Emtia Anlaşmasının 3 ncü maddesi hükmü tahtında ve Andlaşmanın 2 ncü maddesinin 1 (C) ve 2 ncü paragrafları hükümlerine göre kredi olarak istimal edilmek üzere tahsis olunan Türk liralарından sarf edilecektir. Tediye İdareci tarafından bu gibi tediye yapıldığına dair Hükümete muayyen devreler sonunda tevdi edilecek hesap hulâsalarının tarihi itibarıyla bu kredi tahtında yapılmış avanslar teşkil edecektir. AID bu Andlaşma üzerine bu şekilde avans verilen Türk liraları hakkında meşruhat verecektir.

4. Hükümet tarafından AID'ye bu Andlaşma tahtında yapılacak faiz ve resülmal tediyesi Türk Lirası ile veya Hükümet arzu ederse Birleşik Amerika dolârı ile yapılacaktır. Hükümetin dolârla tediye tercih etmesi halinde bu kabilden bir teliyenin miktarı, tediye zamanında aşağıdaki esaslara göre tesbit edilecek Türk Lirası borca muadil olarak hesaplanacaktır.

a) Bu Andlaşmaya Taraf olanlar diğer bir rayicin doğru ve mâkul olacağı hususunda anlaşmaları ve Türk Lirası için fiili rayicin bu para için Beynelmîlel Para Fonu ile mutabık kalınan itibari kıymetten yüzde bir (% 1) den fazla inhiraf etmesine Hükümet tarafından müsaade olunması kaydıyla Birleşik Devletler dolârının Türkiye'de mukim şahıslara, hariçteki tediye vecibelerini yerine getirmek üzere Türk Lirası mukabilinde satılmış olduğu fiili rayiçten,

b) Veyahut zaman zaman Taraflarca üstünde mutabık kalınacak rayiçten.

Faiz ve resülmal Washington D. C. deki AID bürosuna ödenecektir. AID tarafından kabul edilen Türk liraları Amerikan Maliye Nazırı tarafından tâyin edilecek Amerikan memur veya memurlarınca muhafaza edilmek üzere Birleşik Devletler Maliye Nazırı namına transfer edilecektir.

5. Hükümet, ceza ve prim ödemeksizin bu borcun resülmaline karşılık vâdesinden önce Türk Lirası ile veya Hükümet istediği takdirde 4 neü kısımdaki hükümlere uygun olarak hesaplanacak vâdesinden önce yapılan tediye tarihindeki, rayiç üzerinden Birleşik Devletler dolârı ile tediye bulunabilir. Hükümet tarafından yapılan her hangi bir önce tediye (A) ekinde gösterilen resülmal taksitlerinden vâdesi en geç hulûl edenlere karşılık sayılacaktır.

6. Hükümet bu Andlaşma tahtında temin edilen meblâglardan hususi teşebbüse veya fertlere veya kâr sağlıyan tipteki âmme teşebbüslerine yapacağı ikrazata Türkiye'deki buna mümasil ikrazata tatbik edilmekte olan hemen müsavî bir faiz nisbeti tatbik etmeyi kabul eder. Hükümet kâr sağlıyan tipteki âmme teşebbüslerine yapacağı ikrazat hariç, bu İkraz Andlaşması tahtında temin edilen meblâglardan her hangi bir kısmının kâr sağlıyan tipteki âmme teşebbüslerine doğrudan doğruya veya dolayısıyla tahsis veya transfer edilemeyeceğini keza kabul eder.

7. Hükümet yukardaki 4 ve 5. nci paragraflar tahtında Birleşik Devletlere tediye olunan Türk liralasının Birleşik Devletler tarafından Türkiye'deki Birleşik Devletlere ait bir masraf veya tediye kullanılabileceğini kabul eder.

Birleşik Devletler bu nevi masraf ve ödemelerle ilgili olarak Türkiye'nin iktisadi durumunu da göz önünde bulundurmaya kabul eder. Hükümet de paragraf 4 ve 5 hükümlerine uygun olarak Birleşik Devletlerce alınan Türk liralasının % 2 sinin Birleşik Devletlerin tesbit edeceği memleketlerde Birleşik Devletlerin kendi zirai mallarına yeni pazarlar teşkiline yardımcı lüzumlu bulunduğu takdirde, sair dövizlere tahvilini kolaylaştıracağını kabul eder.

Hükümet % 2 yi aşan kısmın mutabık kalındığı takdirde başka yerlerde de kullanılabileceğini veya diğer paralara da çevrilebileceğini kabul eder.

8. Hükümet Birleşik Devletlerin, bu Andlaşma tahtında tahassul eden mevcutlarının sarf edilmemiş bakıyelerini faiz getiren tahvillere veya Türk parası ile açılacak mevduat hesabına yatırılabilceğini kabul eder. Birleşik Devletler, Hükümetin, diğer bir hususa tahsis edilmemiş olan Birleşik Devletlere ait Türk liralasının sarf edilmemiş bakıyesinin tamamını veya her hangi bir kısmını o tarihte mutabık kalınacak kambiyo rayici üzerinden Birleşik Devletler dolârı ile mubayaa edilebileceğini kabul eder.

9. Bu Andlaşmaya Taraf olanlar bu Andlaşmanın her hangi bir hükmünü tadil etmenin karşılıklı menfaatleri icabı olduğuna karar verdikleri takdirde, mutabakatlarının yazılı olarak ifade suretiyle resülmal ve faizin her hangi bir kısmına veya tamamına şâmil olmak üzere bu kabilden bir tadil Taraflar arasında mutabık kalınacak (a) her hangi bir vesikayı veya (b) diğer her hangi muteber bir mütalâayı Amerika Birleşik Devletlerine tevdi suretiyle icra edebilirler.

10. İşbu krediden yapılacak ilk tediye önce ve bu tediyeye müttekaddim bir şart olarak aşağıdaki vesikalar AID'a tevdi edilecektir :

a) Bu Andlaşmayı imza eden şahsın salâhiyetli olduğunu ve bu kredi mevzuunda Hükümetin temsileisi olarak hareket ettiğini gösteren vesaik;

b) Hükümetin Anayasa ve kanunlarına göre bu Andlaşma tahtında kredi almak için icabeden bütün bu muameleleri icra etmiş bulunduğunu ve bu Andlaşmanın ahkâmı gereğince, Hükümet için muteber ve bağlayıcı bir vecibe teşkil ettiğini AID tarafından tatminkâr bulunacak bir şekilde gösteren Adliye Bakanlığının veya AID tarafından kabul edilecek bir hukuk müşavirinin mütalâası.

Yukardaki hususları tasdiklen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile AID işbu Andlaşmayı iki nüsha olarak Türkiye'nin Ankara şehrinde yukarıda mezkûr tarihte usulü veçhile imzalamışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti adına
Ferid Melen
Maliye Bakanı

Milletlerarası Kalkınma Dairesi adına
Raymond A. Hare
Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçisi

Tediye tarihi	Resülmal tediyesi (Tl.)	Tediye tarihi	Resülmal tediyesi (Tl.)
1 Krediden ilk tediyeinin yapıldığı ayın sonundan itibaren geçecek 4 ncü yılın, takvim ayının 1 nci günü aşağıda gösterilen bakiye taksitler bu tarihten itibaren altı-şar ayda bir tediye edilecektir.	111 982	24	2 687 568
2	223 964	25	2 799 550
3	335 946	26	2 911 532
4	447 928	27	3 023 514
5	559 910	28	3 135 496
6	671 892	29	3 247 478
7	783 874	30	3 359 460
8	895 856	31	3 471 442
9	1 007 838	32	3 583 424
10	1 119 820	33	3 695 406
11	1 231 802	34	3 807 388
12	1 343 784	35	3 919 370
13	1 455 766	36	4 031 352
14	1 567 748	37	4 143 334
15	1 679 730	38	4 255 316
16	1 791 712	39	4 367 298
17	1 903 694	40	4 479 280
18	2 015 676	41	4 591 262
19	2 127 658	42	4 703 244
20	2 239 640	43	4 815 226
21	2 351 622	44	4 927 208
22	2 463 604	45	5 039 190
23	2 575 586	46	5 151 172

Tedüye tarihi	Resülmal tediyesi (TL.)	Tedüye tarihi	Resülmal tediyesi (TL.)
47	5 263 154	52	5 823 064
48	5 375 136	53	5 934 546
49	5 487 118		
50	5 599 100		
51	5 711 082		
		TL.	160 245 742

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası

: 28.5.1963

Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu

1/276

1/187

Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası

: 29.5.1963

4/168

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
6	112	350	10	45	86:87
11	39	418	11	65	240
12	45	204:205,205,205, 238:241	68		306:308,312,322, 323:324
12	46	246,265,279, 319:322			

Millet Meclisi 53 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisi 45 nci Birleşim Tutanak dergisine, Cumhuriyet Senatosu 121 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosu 68 nci Birleşim Tutanak dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi Dışişleri, Maliye ve Plân komisyonları ile Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Basın - Yayın ve Turizm, Mali ve İktisadi İşler ve Bütçe komisyonları.